

АГРОЕКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЇЇ АГРОІНТЕГРАЦІЙНИХ СПРЯМУВАНЬ

Сучасні тенденції якісних зрушень в українському суспільстві, європейська інтеграція та розвиток міжнародних напрямів співпраці у сфері гарантії якості життя і здоров'я людини зумовлюють пріоритетне значення екологічних досліджень. Для України особливої уваги і важливості набувають агроекологічні дослідження з урахуванням вимог Європейського Союзу з огляду на конкурентоспроможність нашої держави на міжнародній арені щодо збалансованого використання природних ресурсів, якості і безпечності продукції АПК, розвитку сільських територій. Саме ці основні аспекти комплексно висвітлено в монографії академіка НААН **О.І. Фурдичка «Екологічні основи збалансованого розвитку агросфери в контексті європейської інтеграції України»** (К.: ДІА, 2014. — 432 с.).

Зважаючи на те, що агросфера України займає понад 2/3 території нашої держави і є важливим соціально-економічним чинником, а також з урахуванням основних природоохоронних конвенцій, міжнародних документів у сфері якості життя і довілля автором обґрунтовано потребу у формуванні нової парадигми розвитку агросфери як ключової ланки практичного розв'язання проблеми зростання добробуту населення та формуванні сприятливого для життя довкілля і перспектив існування нації.

Монографія є узагальненням і синтезом наукових праць автора з розвитку і становлення науки агроекології в Україні, розкриває сутність цієї міждисциплінарної науки та визначає пріоритетні напрями. Вона об'єднує низку фундаментальних і прикладних досліджень автора, а також широкого кола дослідників з проблем

забезпечення збалансованого розвитку агросфери, екологічно безпечного використання природних ресурсів у сільськогосподарському і лісгосподарському виробництві, екологічної безпеки аграрного виробництва та ін.

Монографія є фундаментальною науковою працею, здатною привернути увагу до екологічних проблем вітчизняної аграрної галузі, розкрити пріоритетні напрями подальших досліджень у науці, глибше зрозуміти проблеми деградації і забруднення агроландшафтів, водних і лісових екосистем та ін.

Структура монографії — послідовна, обґрунтована, стиль викладу матеріалу — науково-логічний, виважений і чіткий, мова — доступна, зрозуміла. Загалом, наукова робота академіка НААН **О.І. Фурдичка** — вагомий внесок у розвиток вітчизняної агроекологічної науки, а видання монографії «Екологічні основи збалансованого розвитку агросфери в контексті європейської інтеграції України» є своєчасним і доцільним, оскільки допоможе студентам вищих навчальних закладів отримати фундаментальні й якісні знання, що сприятиме підготовці науковців, а також популяризації наукових здобутків проведеного дослідження серед представників органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських організацій.

М.М. Мусієнко,
академік НААН,
доктор біологічних наук
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ДОСВІД ВИВЧЕННЯ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ ВІД ЕРОЗІЇ В УКРАЇНІ

Напередодні проголошення Всесвітнього року ґрунту вийшла друком колективна монографія **М.Д. Волощука, Н.І. Петренко, С.В. Яценко «Ерозія ґрунтів України: еволюція теорії та практики»** (за заг. ред. В.А. Вергунова та передмовою Я.М. Гадзала). — К.: ТОВ «Ніланд-ЛТД», 2014. — 325 с.

У монографії вперше в Україні зібрано

й систематизовано багатовіковий досвід охорони ґрунтів від ерозійних процесів. Ерозія ґрунтів здавна привертала увагу багатьох поколінь учених-практиків.

Книга містить 5 розділів. У першому розділі висвітлено історичні етапи розвитку екзогенних процесів і методи захисту земель від ерозійної деградації.

У другому розділі розглянуто процес формування та визначення об'єктів дослідження ерозієзнавства, його власних, польових, камеральних, лабораторних та специфічних методів, а також запозичених у суміжних напрямів ґрунтознавства та наук географічного, геологічного і технічного циклів. Розкрито сутність предмета вивчення ерозієзнавства, закономірності формування і протікання власне процесів водної ерозії, основні фактори та наслідки водно-ерозійної дії.

Третій розділ розкриває історію формування наукових шкіл, становлення та розвиток ерозієзнавства в Україні на рівні регіонів, діяльність зональних проектних науково-дослідних інститутів, а також сільськогосподарських та агролісомеліоративних станцій.

У четвертому розділі «Сучасний стан, основні завдання та перспективи вирішення проблеми охорони ґрунтів від ерозії» представлено матеріали щодо ерозійної деградації ґрунтів, зокрема чорноземів, наведено види деградації ґрунтів, їх поширення та характеристику. Показано, що від ерозії щороку в Україні втрачається від 300 до 600 млн т ґрунту. З огляду на це для зменшення ерозійних процесів було розроблено комплекс відповідних заходів, що призначений для господарств з великою площею землекористування. Однак у зв'язку з реформуванням земельних ресурсів, розвитком нових форм господарювання він потребує вдосконалення, оскільки був призначений для великих господарств.

На особливу увагу заслуговують матеріали *п'ятого розділу*, де у фотодокументах висвітлено методи дослідження еродованих ґрунтів та відновлення їхньої родючості, вплив ерозійних процесів на трансформацію ґрунтового покриву, виокремлено категорії земель за ступенем ураженості лінійними розмивами, інтенсивністю їх розвитку, показано нові елементи комплексу протиерозійних заходів, прогресивні технології відновлення родючості деградованих ґрунтів, зруйнованих земель, освоєння яружно-балочних систем. Цей розділ доцільно розширити і видати окремою працею.

Змістовний виклад матеріалів монографії істотно актуалізує значення складних теоретичних і практичних питань охорони ґрунтів від ерозії, посилить переконливість і рішучість у застосуванні заходів щодо зменшення та запобігання ерозійним процесам. Подолання негативних наслідків стане основою для спрямування особливої уваги урядовців та фахівців на усунення цієї глобальної проблеми.

Монографія розрахована на науковців, викладачів, аспірантів та студентів навчальних закладів, спеціалістів проектних організацій, широкий загал фахівців з природничих і сільськогосподарських наук.

С.А. Балюк,
академік НААН,

доктор сільськогосподарських наук
ННЦ «Інститут ґрунтознавства та
агрохімії імені О.Н. Соколовського»

ВИПРАВЛЕННЯ

З технічних причин у статті **М.В. Куценка «Просторова оптимізація структури сільськогосподарських угідь»**, що вийшла друком у журналі «Вісник аграрної науки» №5 за 2015 р. (с. 11–15), було допущено неточність у написанні ініціалів автора: **В.М. Куценко** замість **М.В. Куценка**.

Отже, правильне написання ініціалів автора слід читати як **М.В. Куценко**.